

Reserveret Post DK

Foredrag i Bibliotekscaféen.

Mandag d.14 okt. Kl. 19.30

Arkæolog Lene Høst Madsen, Københavns Bymuseum,
vil tale om.:

"De arkæologiske udgravninger på Operagrunden".

Københavns Bymuseum har udført en større arkæologisk undersøgelse i forbindelse med etableringen af det operahus som A.P.Møller vil skænke til Københavns Kommune.

Det arkæologiske arbejde har frembragt mange interessante oplysninger, hvoraf en del stadig er under bearbejdning på museet. Foredraget vil belyse de mest interessante fund.

Det drejer sig om en Ankerø fra slutningen af 17-tallet og ikke mindre end fire skibsvrag. Hvoraf et er fra slutningen af 1800-tallet, medens de øvrige er fra 1400-tallet.

De tre 1400-tals skibe er af polsk oprindelse og menes at være sænket af Hanseaterne i protest mod Erik af Pommerns indførelse af Øresundstolden, men meget mere om det den 14 oktober.

Foredraget afholdes af Hvidovre Lokalhistoriske Selskab i fællesskab med Historisk Samfund, "Tværpilen".

Husk tilmelding på tlf. 36473444

46.4

HVIDOVRE LOKALHISTORIE

20.ÅRGANG NR.3 SEPTEMBER. 2002

Historiens Hus Hvidovre

Alarmpladsen 3

Avedørelejren

2650 Hvidovre

HVIDOVRE LOKALHISTORISKE SELSKAB

Indmarch i Avedøre Kaserne (Foto HLA)

Kommende Aktiviteter	sd.2	Siden Sidst	sd.3
Hvidovre Postkort	sd.4	Kongen af Hvidovre	sd.6
Historien Hus	sd.12	Befæstningsdag	sd.13
Paradislejren ...(billeder)	sd.14	Aktiv Ferie (Referat)	sd.15
Oktober Foredrag	sd.16..		

Redaktion:
Per E. Hansen (ansv),
Dan Olsen, Benny Riisager.
Medlemsblad trykt i 650 eksp.
Deadline no.4 d.15 okt.2002.
Eftertryk tilladt mod tydelig kildeangivelse.
Post sendes til vor adresse på Rytterskolen.
ISSN 0902-3046.

Historiens Hus, Hvidovre
Medborgermuseet Hvidovrevej 280
2800 Hvidovre Tlf.: 36 39 21 81.
Alarmpladsen 8
Avedørelejren
2850 Hvidovre
Hvidovre Kommunes Lokallhistorisk Arkiv.
Hvidovre lokalhistorisk Selskab.
Rytterskolen, Hvidovre Kirkeplads 1

Kommende Aktiviteter - 2002.

16 sept. Bibliotekscaféen.

Foredrag v.Arkitekten Dan Hasløv.

Dan Hasløv er indehaver af et arkitektfirma, som løser opgaver indenfor byplanlægning i kommune og amter. Han har arbejdet flere gange for Hvidovre Kommune, bl.a. med en lokalplan for "Avedørelejren".

9 okt.- 4 nov. "Hvidovremalerier i Rytterskolen".

Arkivet viser fortiden i lokale billeder fra samlingen.

(ikke Mandage)

14 okt. Bibliotekscaféen.

Arkæolog Lene Høst Madsen, Københavns Bymuseum, vil tale om :."Arkæologiske udgravninger på Operagrunden".

Foredraget holdes sammen med Historisk Samfund i Hvidovre.(Se omtale side 16)

Bemærk!!.

Det annoncerede Foredrag d. 14 okt.- om "Ismanden Ötsi" er aflyst. Arkæolog Benny Staal er blevet forhindret og beklager.

18 nov. Bibliotekscaféen.

Poul Sverrild fortæller sidste nyt fra Arkivet.

Om Arkivets udflytning til lokalerne i Avedørelejrens gl. Officersmesse. m.m.

Siden Sidst

v./ P.E.Hansen

Sommeren er forbi, med ugevis af solskin og høje temperaturer. Det har bl.a. haft den indflydelse på bladets redaktør, at han er blevet noget forsinket med udgivelsen af nærværende udgave af vort blad.

Desuden fik jeg den idé, at nu skulle min gamle trofaste computer skiftes ud med en nyere model, der kunne klare tidens krav. .... Som sagt, så gjort., men -Tak for Kaffe !!! .. Medens den gamle PC var en ydmyg tjener, prøvede det nye monstrum at tage magten over den ældre redaktør. Vi har nu kæmpet et stykke tid og det ender med, at jeg vinder. Jeg kan mærke det, nu går det meget bedre. Ak,ja.

"Historien i Gaden" pointerede sig i den gamle mørtelhavn og en gangtunnel i Avedøre Stationsby rummede en udstilling om "Livet i Stationsbyen gennem 30 år". Udstillingen blev udsat for hærværk og kunne dermed dele skæbne med "Håndjernene" og "Frydenhøjsværdet".

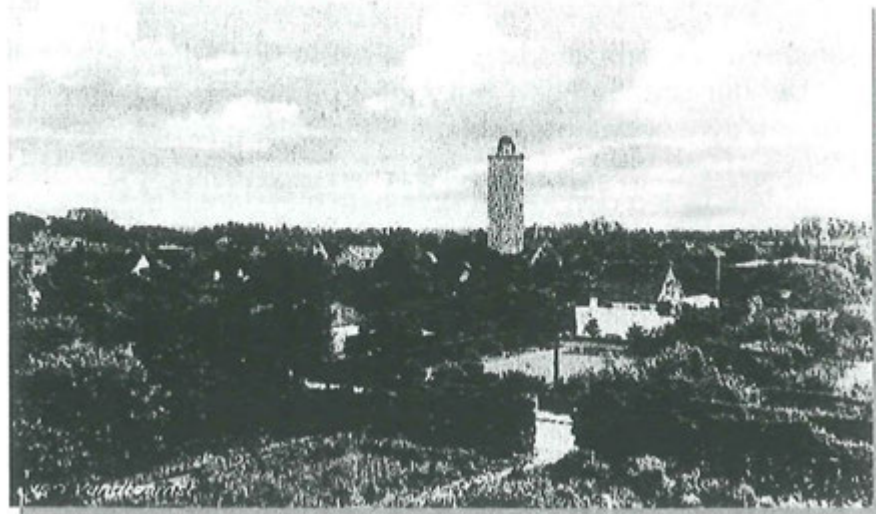
I slutningen af juni arrangerede vor formand, som vanligt, en 3 dages historisk tur-runde for skolebørn. Dan Olsen har refereret forløbet her i bladet.

På en smuk dag d. 4..sept. kunne vor Arkivar runde et skarpt hjørne. Poul Sverrild blev 50 år.

Det blev fejret med en reception i Rytterskolen, hvor mange gratulanter, fra fjern og nær, mødte op for at sige tillykke. Nu mangler han kun Erik Kjersgaardhår og hængevom, for at være en rigtig gammel Arkivar. Tillykke Poul.!!!

Nu er vi klar til et efterår med forhåbentlig mange gode stunder i det lokalhistoriske.

Postkort - en spændende kilde til fortiden

Udsigt mod det nybyggede vandtårn, ca. 1939.

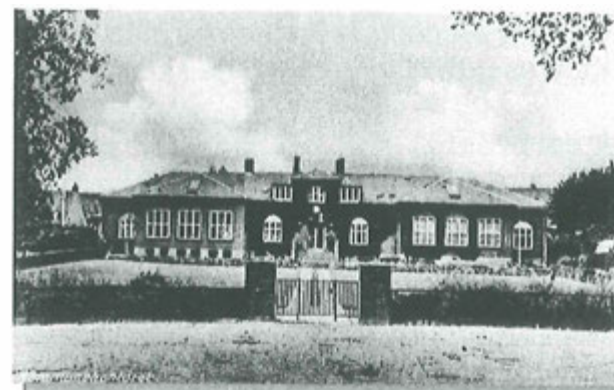
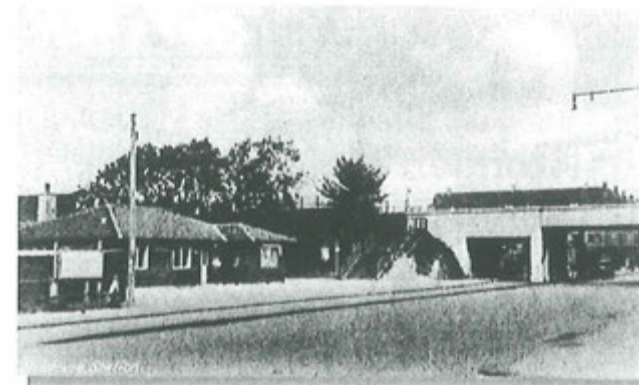
Lokalhistorisk Arkivs billedsamling er med sine godt 15.000 registrerede fotos en guldgrube af information om det 20. århundredes Hvidovre. Blandt de mange fotos udgør postkortene en særlig gruppe. Postkortene fortæller ikke blot om, hvordan, der så ud på et bestemt tidspunkt et bestemt sted, men nok så meget om, hvad man engang syntes, det var værd at vise frem.

I dag synes vi nok, at nogle af motiverne ikke lige hører hjemme på et postkort fra vores hjemegn, men rejser man i landene øst for det gamle jerntæppe, kan man se, at de stadig sælger postkort af denne slags, hvor man viser kraftværket, jernbanestationen eller administrationsbygningen frem.

Vi har en del postkort i original, men vi mangler mange, og vi mangler også originaler til nogle affotograferede postkort, som dem, vi viser her.

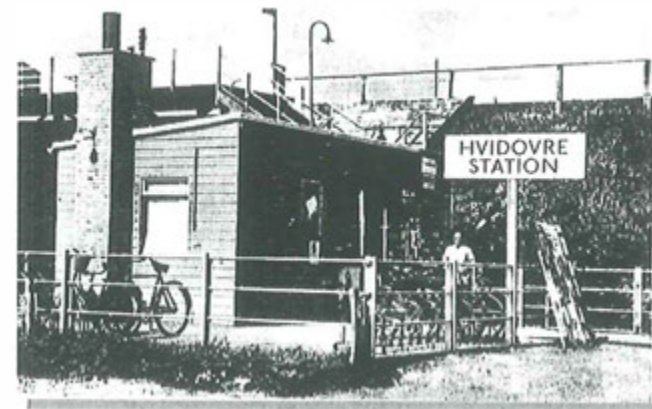
· Poul.Sverrild.

Hvidovre Station,
ca. 1942.

Hvidovre Kommunekontor
sidst i 1930-erne.

Hvidovre Station
ca. 1935.

"Kongen af Hvidovre" var træskomand i sin fritid, når han da ikke solgte aviser.

fredag d. 26 maj 1961

Grundejerforeningen "Landlyst" fejrede i 1961 sit 25 års jubilæum, og i den anledning udgav man et lille festskrift, hvori fortælles om årene indenfor foreningens rammer ligesom man bevæger sig en del udenfor nemlig med hensyn til en omtale af Hvidovres udvikling gennem de sidste 25 år.

I festskriftet hedder det bl.a.:

For 25 år siden blev grundejerforeningen "Landlyst" stiftet. Dengang var både Hvidovre og de øvrige omegnskommuner steder, der i københavnernes bevidsthed lå langt væk fra storbyen København.

Det lille landsbysamfund - Hvidovre - har imidlertid udviklet sig til et stort og moderne bysamfund, og man kan, hedder det videre, glæde sig over en by i fremskridt, hvor alle gode kræfter er i aktivitet for at skabe glæde og tilfredshed for borgerne i byen Hvidovre.

Også indenfor grundejerforeningen "Landlyst" er der sket en vældig udvikling, men de grundejere, som kan fortælle om svundne tider, er vel efterhånden få. Dog er det lykkedes den initiativrige bestyrelse for grundejerforeningen, at finde frem til een af "de gamle", nemlig A. Jensen, Plovheldvej 29. - han var i øvrigt formand for grundejerforeningen i en kort periode i 1939. Fortælleren er i besiddelse af en kolossal hukommelse,

og hans oplysninger til festskriftet er intet mere end en helt lille kulturskildring.

Vi lader A. Jensen fortælle.:

I 1926, nærmere bestemt den 1. oktober, siger han, købte jeg en parcel af Holmegårdens udstykning. Der var, på det tidspunkt, kun solgt 3 parceller, nemlig Planteheldvej 25 og 27, og så valgte jeg mig altså nr.29. Området - altså Holmegårdens jorder - blev kaldt for "Prærien" - og ikke helt uden grund. Der var noget prærieagtigt over det. Tilkørselsveje fandtes ikke, eller man kan sige, at det var småt med dem. Kun en ussel slaggevej førte fra Hvidovrevej mod vest. Vand og el fandtes ikke. Vi stakkels "nybyggere" måtte derfor i gang med at grave brønde og måtte 8-10 meter ned, før vi fandt vand.

Sorte Fods River .

Vejen - altså slaggevejen - hed dengang Hvidovre Tvæervej. (nu: Landlystvej). Oprindeligt hed den Præstestien, fordi beboerne i Valby gik ad den til i kirken i Hvidovre.

Senere blev Jesuskirken bygget og det var Carl Jacobsen, Carlsberg, der stod som bygherre.

Den nuværende Landlystvej, førte over Harrestrup å, som på ægte klondykevis blev kaldt "Sorte Fods River". Når der var højvande i åen, var det svært at komme tørskoet over den gamle træbro. I vinteren 1928-29, havde vi én af de hårdeste vintre jeg har oplevet. Togene sad fast og mange steder var der snedriver på både 2 og 3 meters højde.

Udviklingen, var næsten stagneret. Næsten ingen mennesker havde lyst til at slå sig ned herude i ødemarken og de få der tog mod til sig, forsvandt tid efter anden. Jeg husker, fortsætter han med et lunt glimt i øjet, en række af de typer, som slog sig ned herude - om end for kort tid.

Der er typer imellem, som på grund af deres originalitet, står lyslevende i min erindring. De skal nævnes i vor samtale.

Snehvide og hesten Peter.

Først var der en eneboer, der boede i et primitivt skur med sin hest, der hed Peter. Mandens rigtige navn har jeg desværre glemt, men han levede af at køre med koks og brænde til folk. Han var en ærlig mand, men han havde en kedelig fejl, at han sjældent vaskede sig og naturligtvis kaldte vi ham derfor Snehvide.

Min kone og jeg boede dengang i en interimistisk bygget træhytte. En kold vinterdag i 1929, stod menuen på gule ærter med flæsk. Vi inviterede Snehvide på et varmt og godt måltid mad. Ilden brændte lystigt i den store Svendborg døgnbrænder og vor gæst sad med ryggen til ovnen og nød godt af kakkelovnsvarmen. Imidlertid må dyrene have fået det for varmt. Snehvide begyndte at gnubbe sig både her og der. Min kone skævede til mig, men det gik fint alligevel.

Snehvides dage var dog snart talte, han var for meget boheme-natur til at kunne indordne sig i en borgerlig tilværelse. Han svarede ikke de økonomiske forpligtelser på grunden, og en dag forduftede han ud til Hvidovre Strand.

Snehvide efterlod sig dog et skur og en bunke ragelse, der pyntede lidet i landskabet.

Vi besluttede derfor at sætte en tændstik til, og Sct.Hansaften i 1929 brændte hele herligheden.

På Planteheldvej boede en mand, vi kaldte for Muldvarpejægeren. Han var kobbersmed af profession, men gjorde sig mest bemærket ved at være flink til at fange muldvarpe. Disse var der en del af herude.

Af andre typer kan nævnes Fidusmageren og Evighedsmuren. Den sidste byggede nogle huse på Femagervej. Disse huse kaldtes dengang for "Marokko-byen", formodentlig på grund af de pudsede facaders forskellige farver, sådant som det er typisk i det farveglade syden.

2 mand med skovl og spade.

Grundejerforeningens areal afgrænses af to større veje, Femagervej og Landlystvej. Femagervej var på den tid kun en simpel markvej, som dannede skel til Holmegårds jorder. Landlystvej blev anlagt fra Hvidovrevej til Planteheldvej. Det var et beskedent projekt - 2 mand med skovl og spade til at lave arbejdet, det tog sin tid !.

De ældste huse på Landlystvej er "Solbakken", der blev bygget i 1915, dernæst "Peters Minde", bygget i 1924. Begge huse ligger ved vejkrydset Landlystvej - Hvidovrevej. I umiddelbar nærhed af "Peters Minde" lå en grund med tilhørende mergelgrav. Denne grund blev købt af en mand, hvis navn jeg desværre ikke længere erindrer. Manden og jeg var jo begge nybyggere herude, vi var altså i samme båd og kom derfor en del sammen i vor fritid, for at hjælpe hinanden med hus og jord. Han købte sin grund billigt, men med den klausul, at han skulle fylde mergelgraven op !. Hans håndværk var forarbejdning af ligkister. Disse havde han opmagasineret på Holmegården. Han ernærede sig endvidere som karetmager og fremstillede også tætningslister til vinduer etc.

"Kongen af Hvidovre".

Kongen af Hvidovre var også en af den tids morsomme og kuriøse typer. Hans højhed residerede med sit avisudsalg på en plads i Hvidovre, som nu optages af den bygning, hvori Hvidovre Kino har til huse. Hans magt var suveræn og han var med sit træben en fremtoning, det nok kunne betale sig at være på god hånd med.

Hver søndag formiddag gik Hvidovre-borgerne op til Kongens forretning for at købe morgenaviser og få en lille sludder. Kongen ernærede sig også som træskomand.

Byggeriet tiltager, området skifter karakter.

Efterhånden som årene gik kom der gang i byggeriet; området skiftede karakter. På Landlystvejs nordre side opførtes 5 huse. Bygherren hed Carlsen.

På den sydlige opførtes 4 huse af murermester Petersen. Her lå også et gartneri på 1 td. Land.

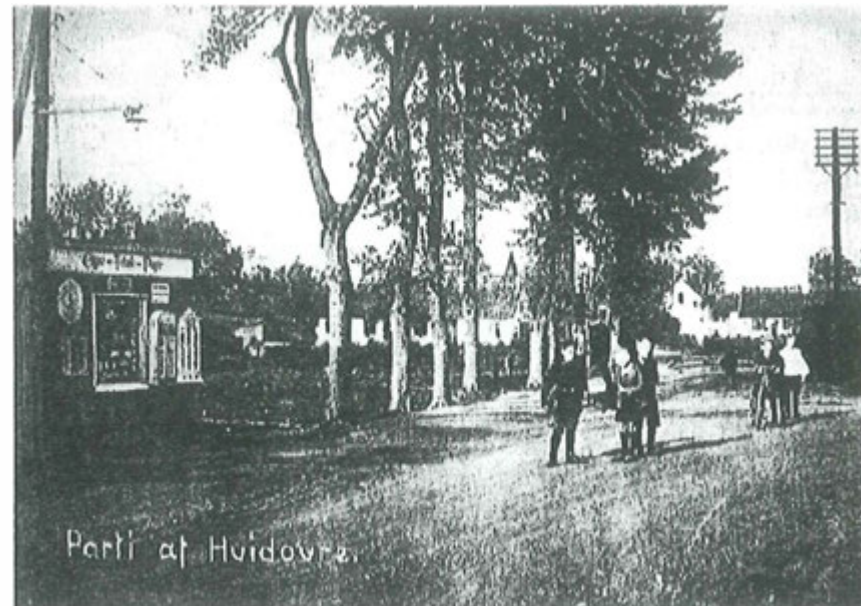
Gartneriet, hvis ejer hed Jensen, strakte sig ud til Femagervej. Det blev købt i 1903 for 800 kr. og solgt i 1936 for 24.000 kr. Jorden blev senere udstykket i 2 dele.

Efter gartneriet og på samme side af vejen, byggedes et hus af A. Larsen, han nævnes her, fordi han var grundejerforeningens første formand.

Den sidste grund for Planteheldvej blev købt af snedkermeister Andersen. Samme Andersen påtænkte opførelsen af en fabrik og fik af myndighederne dispensation til dette, trods servitutbestemmelsernes klare forbud. Grundejerforeningen tog på grundejernes vegne, sagen op, men mange møder og trælsomme forhandlinger førte dog ikke til et for grundejerne tilfredsstillende resultat. Andersen var en pengestærk mand og havde en dygtig sagfører - fabrikkens anlæggelse i et fredeligt villakvarter blev en realitet.

Udviklingen, slutter han, indenfor Hvidovre Kommune gjorde det snart påkrævet at udbygge selve Hvidovrevej. Et omfattende vejarbejde fra Hvidovre Kirke til Kettevej tog sin begyndelse. Kettevejsskolen opførtes i 1924. Holmegårdsskolen blev færdigbygget i 1940 under protester, da man mente den var for stor og for dyr! ---.

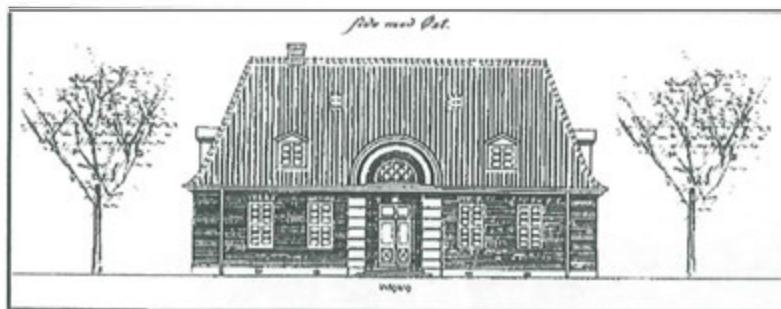
Ovenstående artikel kunne læses i Hvidovre Avis d. 26 maj 1961. Artiklen var et uddrag af et Skift, udgivet af Grundejerforeningen "Landlyst" i anledning af deres 25 års jubilæum. Vi refererer artiklen, men kunne godt tænke os et eksemplar (evt. kopi) af hele skriftet. Hv.lok.arkiv beder os efterlyse skriftet blandt vore læsere. Besked modtages på telefonerne, 3639 2181 (Arkivet) el 3647 3444 (Selskabet).

Den gamle kiosk lå i Hvidovregade, hvor det tidligere gadekær havde sin plads. En tid var her oplagsplads for sognerådets vejmaterialer. Her lå også en række små forretninger indtil Hvidovre Kino en årrække fik lov at dominere pladsen. Nu er der tunneladgang under motorvejen til den anden side. Kiosken blev muligvis bestyret af "Kongen af Hvidovre". (Foto: HLA).

Hvidovrevej set en vinterdag i 20'erne. Fra Torvet mod nord. Det er Landlystvej man skimter bagest i billedet. (Foto: HLA)

Historiens Hus Hvidovre

Nu er det ved at være alvor med arkivets nye udviklingsmuligheder. Den gamle officersmesse i Avedørelejren er klar til renovering, pengene er sat af og licitationerne gennemført.

Heldigvis passede pengene til de ønskede ombygninger, så der er ingen tvivl om, at det bliver et smukt resultat. Selve arbejdet starter så småt i september, og den aktuelle tidsplan peger på, at arkivet flytter til Alarmpladsen 3 i Avedørelejren i marts måned 2003.

Ud over arkivet med dets servicefunktioner kommer Historiens Hus Hvidovre til at rumme et udstillingslokale, hvor der vil komme skiftende udstillinger med kulturhistorisk indhold. Derudover findes et mindre foredragslokale, som dels kan anvendes til den foredragsvirksomhed, som arkivet allerede er involveret i, og dels kan anvendes til lokal- og kulturhistorisk undervisning af børn og unge, hvis der kommer ressourcer til en "skoletjeneste".

Vi ser allerede nu frem til de nye omgivelser, som unægtelig er mere "historiske" end betonen på Medborgerhuset, og husets nye funktioner rummer også udfordringer, som vi håber, vi sammen med arkivets frivillige kan leve op til.

Poul Sverrild.

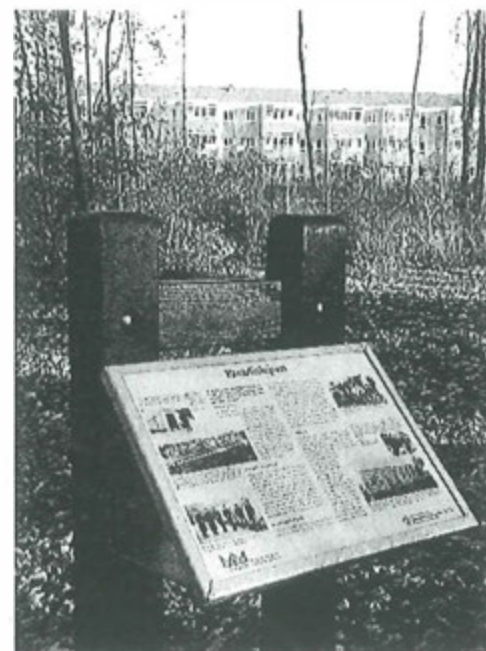
Befæstningsdag

Søndag d. 29. september slår Hvidovre Kommune og Københavns Statsskovdistrikt dørene op på Vestvolden. Det bliver en eftermiddag, hvor det gamle befæstningsanlæg vågner til live på en noget anderledes måde. I samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv, har Hvidovre Kommunes børnekulturkoordinator organiseret projekter for børn i og omkring tre af de gamle krudtmagasiner.

Lokalhistorisk Arkiv står for en cafe på dagen i krudtmagasinet lige syd for Gammel Køge Landevej, og på Avedøre Flyveplads sørger aktivisterne for landinger af gamle fly.

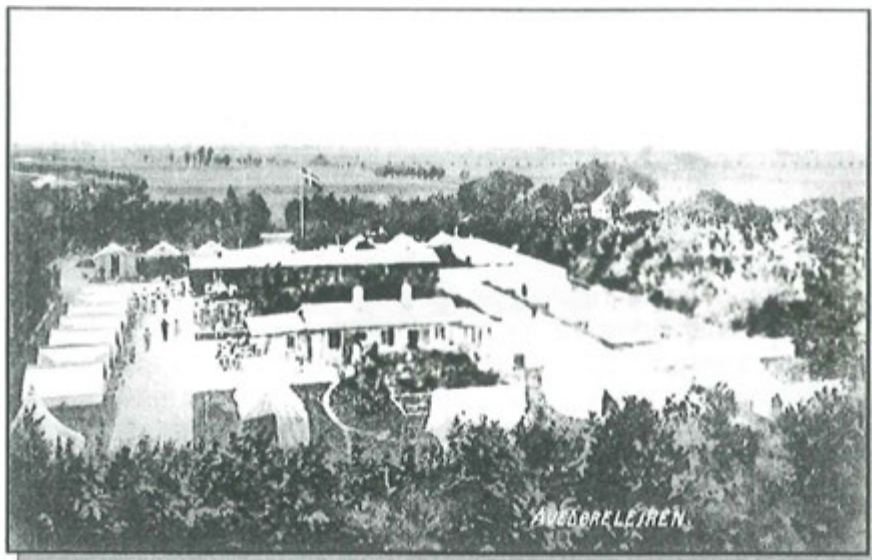
I den historiske cafe kan I møde Lokalhistorisk Arkivs aktivister, købe en kop kaffe, få information om dagens aktiviteter og sikkert møde gamle bekendte.

Gå selv en tur langs voldgaden mod nord langs Avedøre Stationsby og mød børnekulturen i de historiske omgivelser, eller tag med på Lokalhistorisk Arkivs organiserede historiske vandretur langs volden. Hold øje med Hvidovre Avis for nærmere information.

III:
Lokalhistorisk Arkiv markerede den første Befæstningsdag i 2001 med opsætningen af en **Historien i Gaden** om den gamle Paradislejr.

Poul Sverrild.

Avedørelejren også kaldet Paradiselejren, var oprindeligt en teltlejer.

Her ses lejren ca. 1908. Billedet må være taget fra en luftballon, da det var småt med flyvemaskiner dengang.

I billedets venstre side har vi Vestvolden og gården der titter frem mellem træerne i højre side er Paradisgården.

I baggrunden til venstre ses en række træer, som stod på Krogsholtsbjerg alle (senere Brostykkevej).

Her: Oprydning. (Foto: HLS)

Til Redaktøren. Juli 2002

Hej Per !!

Hermed sender jeg dig et referat fra vores ture med børnene. Turene var arrangeret i et fællesskab med arkæologforeningen "Tværpilen" og Hvidovre lokalhistoriske Selskab.

Tirsdag 25 juni kørte vi med Safaribussen til Middelaldercentret ved Nykøbing Falster, hvor vi havde en dejlig dag med fint vejr og mange gode oplevelser med vores guide "Ærlige Søren" - der også hjalp Hvidovre børnene med at afskyde de 2 store Blider (Middelalder kasteskyts) således at 100kg store sten blev kastet langt ud i Guldborgsund. Dagen blev afsluttet med en stor Ridderturnering - hvor ryttere og heste var utroligt dygtige.

Onsdag 26 juni var vi med HT. bussen, model 1934 på tur til Nationalmuseet, og vi blev kørt lige til døren - alle kiggede en ekstra gang, da de så den flotte gamle bus komme kørende gennem byen. På museet blev vi ledet af en dygtig guide, der lod børnene røre ved tingene og prøve gamle dragter. Herefter besøgte vi "Den sorte diamant" og det kgl. Bibliotek, en ekstra oplevelse for børnene. Undervejs blev der tid til en iskage på GI.Torv.

Torsdag 27 juni kørte vi igen med Safaribussen, denne gang til Vikingeskibsmuseet, hvor vi havde bestilt rundvisning af en guide, der meget dygtigt forklarede om fundet af skibene ved Skuldelev i Roskilde Fjord. Vi havde ønsket at komme til at sejle med et rigtigt vikingskib, men prisen overskred vores budget, så vi måtte nøjes med at få lov til at sidde i et af dem. Børnene fik svømmeveste på, før de fik lov at gå ned i skibet.

Vi havde en dejlig dag, der sluttede med et besøg i Roskilde Domkirke, hvor vi så Skt.Jørgen dræbe Dragen og Kirsten Kimer og Per Døver ringe med klokkerne.

Til slut på 3 dejlige dage for 18 børn og 8 voksne samledes vi i Rytterskolen, hvor vi lavede mapper med billeder og brochurer til alle deltagerne i aktiv ferie 2002.

Dan Olsen.